

RELACJA Z WARSZTATÓW NA TEMAT TWORZENIA JHP BN Z DZIEDZINY EDUKACJI : Warszawa, 6 listopada 2008 r.

Bernadeta Golus, Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie, Wydział Informacyjno-Bibliograficzny

Opublikowano 20.11.2009

W dniach 6-7 listopada 2008 r. odbyły się kolejne warsztaty dla przedstawicieli bibliotek pedagogicznych, którzy stanowią zespół ds. tworzenia JHP BN z zakresu edukacji. Obrady pierwszego dnia odbyły się w Bibliotece Narodowej i miały charakter dyskusji nt. ostatnio wprowadzonych i planowanych zmian w JHP BN. Na drugi dzień, w którym zajęcia odbyły się w ośrodku CODN w Sulejówku, zapowiedziano wykład pani Ewy Chmielewskiej-Gorczyca oraz warsztaty psychopedagogiczne z zakresu motywacji. Brałam udział tylko w pierwszym dniu zajęć. Prowadziły je panie Wanda Klenczon i Aldona Borowska z Biblioteki Narodowej.

Wanda Klenczon zaprezentowała ostatnie działania Pracowni JHP BN i zawartość jej strony internetowej. W zespole tym pracuje tylko 4 bibliotekarzy (ostatnio nawet 3), trwają starania o pozyskanie kolejnych etatów i pracowników. Aktualnie ich praca polega głównie na bieżącej kontroli wprowadzanych haseł przedmiotowych rozwiniętych (ok. 250 dziennie). Na melioracje pozostaje niewiele czasu, stąd prace te przebiegają wolniej, niż to wynika z potrzeb. Poza tym praca koncepcyjna zespołu zmierza do upraszczania gramatyki JHP BN (głównie składni), dostosowywania języka do przyzwyczajzeń użytkowników, którzy w coraz większym stopniu korzystają z baz zdalnie i wyszukują najczęściej za pomocą opcji „przez słowa”. Pani Klenczon zapowiedziała, że w ciągu najbliższych 2-3 miesięcy dział witryny „Metodyka” zostanie znacznie rozbudowany. Opublikowane będą materiały nt. opracowania poszczególnych typów dokumentów, np. wydawnictw ciągłych, dokumentów elektronicznych. Zwróciła też uwagę na nową zakładkę na stronie BN przygotowaną już przez inną pracownię - Pracownię Teorii i Organizacji Bibliografii „Normy – formaty – standardy” (wejście – dla bibliotekarzy). Pani Klenczon zadeklarowała poprawę interfejsu strony BN, tak by wyszukiwanie materiałów było łatwiejsze, bardziej przyjazne użytkownikowi.

W części ściśle warsztatowej, pani Klenczon zwróciła uwagę na kilka ostatnich zmian:

- Temat *Kucharstwo* - podlega znacznym melioracjom i ograniczeniom w stosowaniu, po wprowadzeniu tematów typu *Kuchnia polska*, *Kuchnia śródziemnomorska*, *Kuchnia śląska* oraz *tematu Przepisy kulinarne*. Nie ma jeszcze pewności i decyzji, czy temat *Kucharstwo* pozostanie dla pewnego zakresu przedmiotowego, czy zaniknie. Z tego obszaru tematycznego wkrótce wprowadzone będą nowe hasła: *Potrawy dla dzieci* i *Przyjęcia dziecięce*.
- Wprowadzono temat i określnik *BHP* / - *bhp*, zamiast dotychczasowych zapisów w pełnym brzmieniu (*Bezpieczeństwo i higiena pracy*).
- Po wielu zapowiedziach, zmieniono wreszcie temat *Młodość szkolna* na *Uczniowie*. W katalogu BN uczyniono to automatycznie. Powstała jednak kontrowersja, czy po tym temacie powinny występować wszystkie określniki, które stosowano po *Młodość szkolna*, np. - *rozwój psychofizyczny*, - *rozwój fizyczny*, - *fizjologia*, - *antropologia*, czy też mogą one funkcjonować tylko po *Młodość*, *Dziecko* itp. Pani Klenczon zwróciła uwagę, że gdy ograniczymy się do konstrukcji z tematem *Młodość*, to powiększy się to i tak bardzo obszerne przedmiotowo hasło. Zebrani szeroko dyskutowali nad zakresem terminu *młodość*, Według różnych dyscyplin wiedzy może ono zamykać się z końcem okresu rozwojowego (21 lat) lub okresu edukacji lub nawet 35 roku życia. Przy okazji pytano o rozgraniczenie pojęć i tematów *dziecko* i *młodość*. Przyjęto, że granicę stanowi 13 rok życia, czyli do końca szkoły podstawowej to *Dziecko*, a powyżej *Młodość*. Uczestnicy zaproponowali, by w wypadku stosowania w/w określników po temacie *Młodość*

a nie *Uczniowie (...)*, w sytuacji, gdy w dokumencie mamy określenie grupy edukacyjnej, aby to uwzględnić w drugim poziomie.

- Na propozycję, by zgłaszać inne problemy związane ze słownictwem edukacyjnym, bibliotekarze zgłosili wniosek wprowadzenia hasła *Młodzież zdolna*. Obecnie hasła *Młodzież zdolna* i *Uczeń zdolny* stanowią odsyłacze całkowite w stosunku do hasła *Dziecko zdolne*. Zastanawiano się, które hasło byłoby bardziej właściwe. Zwracano uwagę, że zdolności dziecka/młodzieży nie zawsze mają odzwierciedlenie w szkole, stąd za lepsze, pojemniejsze uznano hasło *Młodzież zdolna*. Pozostał problem, jak wyrazić kontekst szkolny, o ile taki będzie uwzględniony w dokumencie. Np. *Młodzież zdolna – gimnazja (szkoły ponadgimnazjalne* itd.), czy *Młodzież zdolna* i w drugim poziomie *Uczniowie gimnazjów*. Rozważano czy określnik – *nauczanie* stosować wówczas po obu hasłach, czy po jednym i którym. Jednoznacznego rozstrzygnięcia nie przyjęto, zatem możemy oczekiwać na wprowadzenie hasła do słownika i wskazówki na stronach i w katalogu BN.

W następnej części pani Aldona Borowska omówiła hasła, o których dyskutowano już na spotkaniu zespołu w kwietniu, a które na ogólnopolskich warsztatach w czerwcu przedstawiono jako zatwierdzone. Dotychczas jednak ich nie wprowadzono do słownika, gdyż ich powiązania słownikowe okazały się problematyczne. Teraz przyjęto następujące hasła przedmiotowe:

- *Pedagogika przedszkolna*
- *Pedagogika wczesnoszkolna* – oba tematy oczywiście tylko dla prac w teorii pedagogicznej
- *Uczniowie klas początkowych*
- *Edukacja filmowa*

Temat *Edukacja filmowa* odnosi się do pracy z młodzieżą i dotyczy zagadnień odbioru filmu oraz jego tworzenia. Chociaż nie jest to ściśle ścieżka w podstawie programowej, przyjęto relację TW – TS do tematu *Ścieżki edukacyjne*. Podobnie kolejny temat *Edukacja teatralna*.

W czerwcu poinformowano o przyjęciu hasła *Edukacja do bezpieczeństwa* zamiast *Edukacja dla bezpieczeństwa*, jednak wycofano się z tej zmiany, ze względu na ciągłe zmiany w programach MEN. Dopóki nie ustabilizuje się zakres tego przedmiotu nauczania, temat ten pozostaje odsyłaczem całkowitym:

- *Przysposobienie wojskowe*
NU *Edukacja dla bezpieczeństwa*
NU *Przysposobienie obronne*
NU *Przysposobienie wojskowe kobiet*

Kolejną znaczną część obrad zajęła dyskusja nad sposobem stosowania zapowiedzianych wcześniej określników – *poziom podstawowy*, - *poziom średnio zaawansowany*, - *poziom zaawansowany*, które mają służyć opisowi podręczników do nauki języków obcych. Miały być one używane już bez oznaczania etapu edukacyjnego, bo często nie jest on określony w dokumencie, albo jest podany nie dość zasadnie (np. w dość dowolnych i niemiarodajnych dopiskach, własnych uwagach polskich wydawców publikacji obcych). Jednak podręczniki różnią się znacznie nie tylko poziomem zaawansowania, ale i wiekiem adresatów. Inne treści zawiera książka dla dzieci szkoły podstawowej, a inne dla licealistów, czy studentów. Pani Borowska, stwierdziła, że biblioteki specjalistyczne, które mają taką potrzebę, mogą na swój sposób doprecyzować sposób opisu (tak jak dodaje się np. oznaczanie klas).

Następnie dyskutowano nad propozycjami opisu tekstów literackich wydawanych w wersjach okrojonych, skróconych, a niekiedy z dodatkowymi materiałami dla uczniów. Zgłaszano różne określniki, - *wypisy*, - *wersja uproszczona*, - *wersja skrócona*, - *lektury pomocnicze*. Najprawdopodobniej zostanie wprowadzony określnik formalny – *wersja uproszczona*, choć poddawano w wątpliwość potrzebę takiego doprecyzowania. Niektórzy twierdzili, że czytelnicy sami zorientują się, że mają do czynienia z niepełnym tekstem, czasami jest to podane w dodatku do

tytułu, trzeba też liczyć na wiedzę użytkowników. Podważano również prawo do dodawania określnika formalnego do tematu formalnego (choć istnieje już przecież podobnie stosowany określnik – *fragmenty*). Inną propozycją było dodawanie w drugim haśle odniesienia do poziomu nauczania, np.:

Powieść niemiecka – 19 w. - wersja uproszczona

Język niemiecki – materiały pomocnicze dla gimnazjów

Tu także podważano, czy mamy prawo uznawać tekst literacki za „materiały pomocnicze”. Czasem jednak do tekstu bywają dodatkowe materiały, co pozwalałoby na taki opis. Ostatecznych rozwiązań tymczasem nie wskazano.

Uczestnicy zapytali jeszcze o hasło na określenie nauczania indywidualnego. Pani Borowska wyjaśniła, że rozważano już ten problem i nie zdecydowano się na żadne hasło. Byłoby ono niejednoznaczne, ponieważ, jak się okazuje, nauczyciel nawet ucząc dziecko w domu nie tworzy osobnego programu, a realizuje obowiązujący program nauczania. Odmienny program może powstać jedynie we współpracy z psychologiem, o ile są do tego określone wskazania. Inną kwestią jest nauczanie indywidualne jako metoda pracy, sposób podejścia do ucznia, czyli indywidualizacja nauczania. Tymczasem problemu nie rozwiązano.

Następne warsztaty, w 2009 r., będą dwudniowe, i będą miały miejsce w Sulejówku. Planuje się omówienie tematyki szkolnictwa zawodowego, oraz propozycje haseł *Uczniowie szkół zaocznych, Studenci szkół zaocznych*. Pani Borowska prosiła o przemyślenie słownictwa stosowanego do opisu dokumentów dotyczących tych zagadnień, przygotowanie i ewentualnie wcześniejsze przesłanie pytań i propozycji.